GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacţiunea şi administraţiunea: Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22. „Gazeta“ iese Mercurea, Vinerea şi Dumineca.
Preţulŭ abonamentului: Pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Ţerĭ esterne pe şése lunĭ 14 fr., pe anŭ 28 francĭ.

Anulŭ XLVII.

Se prenumeră: la poştele c. şi r. şi pe la dd. corespondenţĭ.
Anunciurile: una serie garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiăcare publicare. — Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 37. Mercurĭ 28 Marţiu (9 Aprile) 1884.

Cu începerea lunei viitóre st. v.

„Gazeta Transilvaniei“

va apăré în tóte ḑilele afară de Dumineci şi serbătorĭ

Ḑiarulŭ nostru va avé unŭ **serviciu telegraficŭ** regulatŭ. Atâtŭ pentru partea **politică**, câtŭ şi pentru cea **literară**, **economică** şi **comercială** amŭ angajatŭ mai multe puterĭ probate. Constituirea definitivă a biroului Redacţiunei se va face cunoscută cetitorilorŭ noştri peste câteva ḑile.

„GAZETA TRANSILVANIEI“ va fi **celŭ mai eftinŭ ḑiarŭ de ḑi** în tótă monarchia, urcându-se preţulŭ abonamentului pentru Austro-Ungaria numai **la 12 florinĭ** pe anŭ, ear pentru România (din causa timbrului postalŭ întreitŭ de mare) la **36 francĭ**.

Preţulŭ abonamentului, ce se póte trămite mai uşorŭ prin mandate postale va fi aşadér:

pentru monarchia austro-ungară cu poşta: pe treĭ lunĭ **3 fl.**; pe şése lunĭ **6 fl.**; pe anŭ **12 fl.**

pentru România şi străinătate: pe treĭ lunĭ **9** francĭ; pe şése lunĭ **18** francĭ; pe anŭ **36** francĭ.

Va se ḑică pe treĭ lunĭ va costá „Gazeta Transilvaniei“ ca ḑiarŭ cuotidianŭ **totŭ numai 3 florinĭ** v. a. câtŭ se plătea mai de multŭ cândŭ apăré numai de doue orĭ pe septemână.

Onoraţii noştri abonaţĭ, carĭ au plătitŭ abonamentulŭ celŭ vechiŭ sunt rugaţĭ a ne trămite diferenţa în preţŭ până la 12 fl. respective 36 francĭ pe anŭ.

Domnii ce se vorŭ aboná de nou sunt rugaţĭ ca se ne arete adresele d-lorŭ esacte precum şi ultima postă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“
Braşovŭ, Piaţa mare Nr. 22.

Braşovŭ 28 Marţiu st. v.

Décă cineva s'ar mai îndoí cumva despre aceea, că crescerea, modulŭ de gândire şi aspiraţiunile Maghiarilorŭ sunt aprópe cu totulŭ opuse crescerei, modului de cugetare şi aspiraţiunilorŭ poporului românŭ, atuncĭ articlulŭ de mai la vale, ce ni'lŭ dedică oposiţiunalulŭ „Ellenzék“, îi va dovedí destulŭ de clarŭ şi limpede ce mare contrastŭ esistă aḑi între vederile şi principiele nóstre şi între acele ale adversarilorŭ némului românescŭ.

Cărturarii ungurĭ de aḑi au crescutŭ în scóla iesuitismului: Ei nu sunt alegătorĭ în argumente şi în mijlóce, şi sunt gata în fiece momentŭ a impune cu forţa părerea lorŭ altora ca se remână totŭ ei de asupra, totŭ ei domnii şi stăpânii. O deprindere seculară de a vedé în de aprópele tĕu o fiinţă mai inferióră, unŭ sclavŭ, care s'a născutŭ pe pămentŭ numai spre a face plăcerile domnului sĕu şi spre a figurá ca stafagiu şi decoraţiune pentru înălţarea gloriei lui, o asemenea deprindere încuibată de veacurĭ, în sângele omului nu se desbară şi nu se pierde în câteva ḑecĭ de anĭ. Nu-i mirare dér décă privilegiaţii dinainte de 1848 şi dela 1867 încóce nicĭ astăḑi nu voiescŭ se admită, că Românulŭ e omŭ ca şi ei, că şi lui i se cuvinŭ dreptur̆ ca omŭ şi ca naţiune şi că libertatea nu se póte vîrí cu sila în nădragii ceĭ strîmţĭ unguresci.

Kossuthianii dela „Ellenzék“ sunt totŭ aşa de bunĭ istoricĭ, pe câtŭ de marĭ meşterĭ sunt în politică. Ei facŭ ca şi studenţii aceia, carĭ totŭ anulŭ nu aruncă ochii în manualulŭ istoricŭ, ear câteva ḑile înainte de esamenŭ cetescŭ unele capitule, ce li se parŭ mai uşore, în speranţă că póte vorŭ fi întrebaţĭ din aceste, ear capitulele mai grele le „cintescŭ“ filistrilorŭ esaminătorĭ. Aşa îşĭ uşuréză şi cei dela „Ellenzék“ tema, asupra căreia se dispută cu noi şi, ca se nu-şi mai bată capulŭ multŭ, ştergŭ perioda cea mai însemnată din istoria liberărei şi renascerei poporului românŭ, şi cu-o destecritate à la Bosco ne şangéză earăşĭ în opinca iobăgéscă.

Domnii dela „Ellenzék“ se dau de liberalĭ şi încă de estremĭ liberalĭ. Ei bine, se binevoiéscă a ne spune ce credŭ d-lorŭ că ar ḑice de pildă Francesii décă unŭ monarchistŭ şi-ar redicá vocea în presa séu în camera din Parisŭ şi ar ḑice: Revoluţiunea francesă dela 1789, proclamarea drepturilorŭ omului şi tóte câte au urmatŭ după aceea trebue sĕ le stergemŭ din cartea istoriei nóstre, pentru ca nu s'au întêmplatŭ conformŭ legilorŭ vechĭ şi a voinţei regilorŭ noştri legitimĭ. N'ar ḑice óre toţĭ Francesii că unŭ asemenea omŭ are lipsă urgentă de a fi îngrijitŭ în casa de sănătate?

„Liberalii“ dela Cluşiu însĕ nu se ruşinéză de a cere dela noi se dămŭ cu buretele peste epoca liberărei şi a renascerei nóstre naţionale şi se ne întórcemŭ la opinca dinainte de 1848. „Cine a despoiatŭ poporulŭ românŭ de dreptulŭ de a purtá opincĭ?“ ne întrébă „Ellenzék“ c'unŭ rarŭ cinismŭ.

Nu puteaţĭ se pronunţaţĭ o sentinţă mai grozavă în contra vóstră de câtŭ chiamândŭ de mărturiă pentru faptele vóstre de astăḑi opinca iobagiului!

Intr'adevĕrŭ numai cu iobăgia puteţĭ se mai asemĕnaţĭ starea nóstră actuală numai puindŭ în parelelă pe iobagiulŭ românŭ d'inainte de 1848 cu paria românŭ de astăḑi mai puteţĭ se dobendiţĭ o mică deosebire în favórea regimului de faţă. Pusă cestiunea pe acestŭ terĕmŭ deosebirea apare chiar forte însemnată, căcĭ astăḑi iobagiulu românŭ de odinióră are dreptulŭ de a bé pe banii sĕi munciţĭ în cruntă sudóre bĕuturĭ stricate şi falsificate în cârciumele Jidovilorŭ scutiţĭ şi patronaţĭ de guvernŭ; elŭ mai are dreptulŭ de a-şĭ cumpĕrá nădragĭ şi cisme unguresci, carĭ costă mai multŭ de unŭ florinŭ de argintŭ, ca se pótă fi mai bine veḑutŭ înaintea stăpânilorŭ sĕi; în fine elŭ mai are dreptulŭ de a-şi trămite copii la scolile unguresci ca se pótă ajunge măcarŭ scriitorĭ pe la cele tribunale din ţinuturile românescĭ. Şi acésta este unŭ mare câştigŭ faţă de acele timpurĭ cândŭ bietulŭ Românŭ era deşteptatŭ din somnŭ la meḑulŭ nopţii cu biciulŭ, pentru ca se împlinéscă câte o plăcere de a domnului sĕu înfuriatŭ.

Va se ḑică după cei dela „Ellenzék“ n'a încetatŭ iobăgia încă nicĭ astăḑi pentru Românĭ, ci numai câtŭ a luatŭ o formă mai acomodată constituţiei şi legilorŭ de aḑi; Românii se fie totŭ robii Ungurilorŭ şi mai departe şi sĕ se mulţumescă cu sfărmiturile ce li le aruncă ei dela masa încărcată cu tóte bunătăţile ţerei!

Pentru ce amŭ vĕrsatŭ noi dér atâta sânge la 1848? — Peste câteva lunĭ se împlinescŭ o sută de anĭ dela revoluţiunea lui Horia şi Cloşca, pentru ce s'au luptatŭ aceştĭ martirĭ ai libertăţii poporului românŭ? Pentru ca se remânemŭ în vecĭ iobagii şi slugile unui altŭ poporŭ?

Cei delà „Ellenzék“ de sigurŭ că nu vorŭ voi a recunósce, că la 1784 şi la 1848 amŭ luptatŭ pentru libertate. Ei vorŭ ḑice că ḑecile de mii de Românĭ caḑuţĭ în luptă s'au jertfitŭ numai — la poruncă.

Atuncĭ se lăsămŭ pentr'unŭ momentŭ la o parte revoluţiunea şi se ḑicemŭ cu „Ellenzék“, că liberarea nóstră de sub jugulŭ iobăgiei vechi avemŭ se-o mulţumimŭ legilorŭ unguresci dela 1848. Odată astfelŭ liberaţĭ şi deveniţĭ, cum ḑicŭ Kossuthiştii, cetăţenĭ egalĭ cu Maghiarii urma cu necesitate ca ei sĕ ne recunóscă şi ca naţiune, pentru că numai eramŭ trei milióne de iobagĭ, ci trei milióne de ómenĭ liberĭ, cu datinĭ, limbă şi lege deosebită de a Maghiarilorŭ.

De ce nu ne au recunoscutŭ dér nicĭ la 1848, nicĭ la 1867 ca naţiune, de ce nu ne-au datŭ drepturile ce i se cuvinŭ unei naţiunĭ libere într'unŭ statŭ poliglotŭ ca acela în care trăimŭ? — De sigurŭ că nu pentru că au voitŭ se ne facă „domnĭ“ şi încă „domnĭ marĭ,“ ci pentru ca sĕ ne aservéscă şi se ne întrebuinţeze ca materialŭ spre a-şĭ înmulţí şi întărí rassa lorŭ, care nu mai are destulă putere de viaţă de a se susţiné din propriulŭ ei capitalŭ.

Cu tóte astea ne mai întrébă cei dela „Ellenzék“ că ce voimŭ? — Ei bine! ne vomŭ încercá încă odată a le spune clarŭ şi respicatŭ, că ce voimŭ, ca se nu mai sté la îndoiélă.

Cronica evenemintelorŭ politice.

O neînţelegere seriósă s'a escatŭ între Ungaria şi Austria din causa unei mĕsurĭ pohibitive ce a luat'o guvernulŭ provincialŭ din Austria de josŭ cu privire la importulŭ vitelorŭ din Pressburg (Pojunŭ). Ordinulŭ locoteneţei austriace e datatŭ dela 30 Marte a. c. şi cere, ca vitele din Ungaria sĕ fie transportate numai şi numai pe linia ferată dela Marhegg şi cere preste acésta, ca sĕ se iea unele mĕsurĭ de contumacia din consideraţiunĭ veterinare. S'au şi începutŭ lucrările la Marchegg spre a regulá acésta contumacia şi până la 15 Aprile, cândŭ se ḑice, că vorŭ fi terminate, se va refusá orĭ-ce transportŭ de vite, ce va vení dela Pressburg.

Cei din Pesta vĕdŭ în ordonanţa locoteninţei austriace o violare a tractatului de comerciu şi de vamă dintre Austria şi Ungaria. Comitele Albert Apponyi a adresatŭ în privinţa acésta o interpelare cătră întregŭ ministeriulŭ, cerêndŭ desluşire despre paşii ce voiesce sĕ-i întreprindă spre a apĕrá drepturile Ungariei. Elŭ a arătatŭ că mĕsurile guvernului austriacŭ n'au nicĭ o basă, deórece nu esistă nicĭ o epidemiă orientală de vite în Ungaria şi ḑice că ele vorŭ îngreuna numai comerciulŭ şi vorŭ alterá basele tractatului, care s'a încheiatŭ cu condiţiunea ca Ungaria sĕ se bucure pe pieţele austriace celŭ puţinŭ de aceleaşĭ favorurĭ, ce le dă ea articolelorŭ de industria din Austria. Cu acelaşŭ dreptŭ, ḑice Apponyi, amŭ puté noi se oprimŭ importulŭ de postavŭ din Boemia sub pretecstŭ că voimŭ se ne apĕrămŭ în contra ciumei asiatice. Décă nu se va retrage ordonanţa austriacă adauge elŭ, trebue se declarămŭ tractatulŭ de desfiinţatŭ.

Ministrulŭ Tisza respunse că ordonanţa austriacă relativă la importarea vitelorŭ din Ungaria în Austria este contrară tractatului de comerciu esistentŭ. Guvernulŭ din Pesta a cerutŭ esplicaţiunĭ guvernului din Viena, care de sigurŭ va recunósce dreptatea acestorŭ reclamaţiunĭ. In casŭ contrarŭ guvernulŭ ungurŭ va usá de tóte mijlócele legale şi chiar de reciprocitate.

„Gazeta oficială„ de Viena publică convenţia privitóre la juncţiunea drumu-

rilorŭ de ferŭ austriace, serbescĭ, bulgărescĭ și turcesci.

Societatea pentru învĕțătura poporului românŭ din Iași, și-a modificatŭ dilele acestea statutele. S'a primitŭ între altele unŭ articulŭ pentru admiterea în sînulŭ societății a dómnelorŭ și Românilorŭ originarĭ din celelalte provincii. La întrunirea ținută în localulŭ liceului naționalŭ, după cum ne spune „Liberalulŭ", s'a discutatŭ unŭ altŭ articulŭ pentru admiterea în societate și a străinilorŭ filo-românĭ de ritŭ creștinŭ. Nu cunóscemŭ până acum sórtea acestui articulŭ.

Joi, 22 Marte, la órele 8 diminéța a sositŭ în portulŭ Galațĭ probela „Românulŭ", încărcată cu o însemnată cantitate de dinamită și cu cărbunĭ Cardiff. Vasulŭ, purtândŭ pavilion românŭ, vine din New-Castle. Acésta este probela, dice „Posta", ce a fost oprită în Constantinopole de către guvernulŭ turcescŭ, și n'a fost eliberată de câtŭ după ce guvernulŭ românŭ a încredințatŭ că dinamita este pentru necesitățile sale.

Cancelariulŭ Bismarck și-a arătatŭ dorința de a se retrage din serviciulŭ statului prusianŭ și de a rĕmâné numai cancelarŭ alŭ împeriului germanŭ. Principele Bismarck de mai multe orĭ, sub impresiunea dispoșiției sale momentane, a luatŭ decisiunĭ, dela carĭ mai târdiu s'a abătutŭ. Póte și de astădată sĕ fie totŭ așa. Cancelariului împeriului de multe orĭ îĭ va fi venindŭ în gândŭ ideea se nu se mai năcăjéscă și cu afacerile administrative ale Prusiei, carĭ îĭ aducŭ numai supĕrărĭ și năcazurĭ. Posițiunea internațională și europénă, ce-o ocupă Bismarck ca cancelariu alŭ împeriului este pré însemnată, încâtŭ se-i dé timpŭ se se mai pótă ocupá și cu afacerile cele micĭ ale Prusiei. Décă Bismarck voesce se depună sarcina de a mai fi și în ministeriu prusianŭ este unŭ lucru înțeleptŭ, care-lŭ va aprobá orĭ-ce omŭ practicŭ și cu minte. Aibă Prusia și dinastia ei orĭ-ce merite marĭ pentru unirea séu unificațiunea Germaniei, totușĭ împeriulŭ germanŭ nu se póte priví ca o Prusiă amplificată, ci statutulŭ Germaniei séu Germania unificată este astădĭ în Europa unŭ factorŭ cu multŭ mai însemnatŭ, în câtŭ cancelariulŭ împeriulŭ sĕ mai aibă trebuința se fie și ministru celŭ dântăiŭ alŭ Prusiei. Totușĭ principele Bismarck numai cu greu se va desface de legăturile cele vechĭ ce-lŭ légă de servițiulŭ Prusiei. Elŭ a ajunsŭ la mărirea, unde se află astădĭ numai ca ministru alŭ Prusiei și anevoe va părăsí basa, pe eare s'a înălțatŭ.

Din Roma se anunță: Noulŭ ministerŭ va depune adĭ jurămĕntulŭ. Amicii ministerului vorŭ cere parlamentului sĕ fie prorogatŭ până la 7 Maiu, pentru ca astfelŭ sĕ se pótă amâná alegerea noului președinte alŭ camerii. Drépta, neobținĕndŭ nicĭ unŭ portofoliu în noulŭ cabinetŭ, sĕ arată îndestulŭ de nemulțămită. Organulŭ iei principalŭ, „Opinione" dechiară, că greutățile situațiunei nu sunt încă înlăturate. Cu tóte acestea, pentru a se pronunțá, trebue sĕ aștepte alegerea președintelui camerii.

In ședința Camerei Italiane din 5 l. c. d. Mancini, ministrulŭ afacerilorŭ străine, rĕspundĕndŭ la mai multe interpelărĭ, privitóre la politica esterióră a cabinetului, a disŭ, că raporturile intime ale Italiei cu Germania și Austria se împacă în modŭ perfectŭ cu bunele relațiunĭ, ce Italia întreține cu tóte celelalte puterĭ. A dechiaratŭ, că Italia a întratŭ în alianța imperielorŭ din centru cu o perfectă paritate, adăugândŭ, că norii, carĭ se redicasera din partea Franciei, s'au risipitŭ și că apropiarea Rusiei de Germania trebue sĕ fie salutată ca unŭ evenimentŭ, care asicură și mai multŭ mânținerea păcii.

De unŭ timpŭ încóce se vorbesce multŭ de aceea, că Papa ar avé de gândŭ sĕ părăséscă Roma. „Gaulois" din Parisŭ aduce scirea senșațională, de sigurŭ vr'o născocire, că Bismarck i-ar fi promisŭ Papei, că va stăruí pe lângă puterĭ, ca sĕ i se dé Ierusalimulŭ, peste care sĕ fie pe deplinŭ suveranŭ, la casŭ cândŭ s'ar decide a părăsí Roma. Aceeași fóie aduce și versiunea, după care Austria ar fi pusŭ la dispoșiția Papei unŭ orașŭ în Tirolŭ.

Cu mare energíă lucréză Bulgaria irridentă. Sĕptĕmână trecută biuroulŭ centralŭ alŭ acestei societățĭ a trămisŭ Țarului o petițiune, prin care cere, ca guvernulŭ rusŭ sĕ întervie pe lângă puterile europene, spre a le înlesní atingerea unui scopŭ, care e în ajunnŭ de a se realisá.

„Ellenzék" Nr. 77 dela 1 Aprile a. c. publică următoriulŭ articulŭ:

„A Gazettának" (Gazetei)!

Batemu tóca la urechia surdului, disputămŭ cu nebunii. C'unŭ cuvĕntŭ unŭ lucru neplăcutŭ pentru noi!

E vorba de „Gazeta" din Brașovŭ.

In adevĕrŭ ne ar fi plăcutŭ sĕ disputămŭ seriosŭ cu vr'o fóie pasivistă, séu în vr'o fóie cu vr'unŭ naționalistŭ seriosŭ. Amu dori sĕ lămurimŭ nisce puncte; însĕ în generalŭ amŭ fi doritŭ sĕ audimŭ dela estremiștii românĭ câte ceva despre motivele logice ale atitudinei lorŭ politice, căcĭ până acuma n'amŭ auditŭ nicĭ unŭ motivu deosebitŭ. Jurnalulŭ românŭ passivistŭ nu face alta, decâtŭ bucină totŭ mereŭ: poporulŭ românŭ e apĕsatŭ; tiranulŭ îĭ șéde pe gâtŭ; Ungurulŭ se năsuesce a nimici poporulŭ românŭ.

Acésta e tonulŭ! Dér unde se manifestéză voințarea a Ungurului față de poporulŭ românŭ, aceea nicăirĭ nu sĕ constată, nu sĕ dovedesce. Trebue sĕ urăscĭ pe Ungurŭ, pentru că acésta așa o voescŭ doi — trei ómenĭ; așa e porunca.

S'au răpitŭ drepturile Românilorŭ, ce felŭ de drepturĭ? Dér óre cine a despoiatŭ poporulŭ românŭ de dreptulŭ de a purtá opincĭ? Căcĭ sciutŭ este, că până la 1848 iobagiulŭ românŭ n'a avutŭ altŭ dreptŭ. De ce felŭ de drepturĭ, date de legile țĕrei, a despoiatŭ Ungurulŭ pe Românŭ? Se scie, că Românii nicĭ ca națiune (natio) n'au fostŭ recunoscuțĭ!

Ne ar plăcé ca „Gazeta" sĕ ne înșire legile acelea, prin carĭ Românilorŭ li s'au datŭ drepturĭ, de carĭ apoi au fostŭ despoiațĭ prin Maghiarĭ. Inșire-ne legile 'nainte de 1848, séu pe cele dela 1867 încóce, căcĭ noi sub legĭ ale țĕrii nu înțelegemŭ legĭ de acelea, ce au fostŭ impuse țĕrii cu forța, de-o putere străină, sub stare de asediu și chiar cu ajutoriulŭ naționaliștilorŭ românĭ? Cândŭ constituțiunea țĕrei se suspinde și cândŭ în țĕră ascuțișulŭ sabiei scrie legĭ — pe aceste constituțiunea țĕrei nicĭ-odată nu le va recunósce de deobligătórie. Décă mai mulțĭ întră în casa unui omŭ pacĭnicŭ, îlŭ-légă, și-lŭ despóiă de bunurile sale, — atuncĭ averea în chipulŭ acesta câștigată nicĭ-odată nu va fi legală. Cu drepturĭ câștigate in o asemene stare unu omŭ de ómeniă nu sĕ laudă, nu sĕ fălesce.

Acuma, prin legile nóstre de astădĭ Românulŭ dimpreună cu toțĭ urmașii e făcutŭ domnŭ; domnu mare! Limba sa, obiceiurile sale, religiunea sa, sunt stimate, asigurate; pe orice carieră póte prosperá.

Ce mai voescŭ Românii? De sigurŭ că nu vorŭ fi vrĕndŭ sĕ pună mânile pe fundațiunile maghiare, pe avere privată! De sigurŭ că nu vorŭ fi vrĕndŭ, ca, pentru că ei s'au născutŭ Românĭ, națiunea maghiară sĕ-șĭ plece genunchii și capulŭ înaintea lorŭ; și ca la nascerea fiecarui Românŭ, o deputațiune sĕ cerceteze familia, și la fața locului sĕ întrebe, că óre familia n'ar fi inclinată sĕ cedeze pe necunoscutulŭ spre a se face din elŭ cardinalŭ séu ministru. Lucrurĭ așa de sclintite numai ómenĭ sclintițĭ le dorescŭ. Dér asemenĭ dorinȷe nicăirĭ pe fața pămĕntului nu se încuviințéză.

Tótă pasivitatea nu este decâtŭ o nebuniă, și spunĕndu-o pe față, nicĭ nu e adresată contra Ungurilorŭ. Contra Némțului vreau sĕ demonstreze cu ea, și pentru aceea ei sunt mănioșĭ și pe aceia, carĭ au datŭ mâna cu Némțulŭ.

Némțulŭ a înșelatŭ pe tribunĭ și pe partisanii lorŭ. Incă sub absolutismŭ erau împăcațĭ cu situațiunea, din causă, că toțĭ au căpătatŭ câte-unŭ osŭ de rosŭ; dér cândŭ Némțulŭ le-a întorsŭ dosulŭ vĕdĕndŭ că a ajunsŭ într'o companiă próstă, — atuncĭ tribunii și soții lorŭ sau înfuriatŭ.

Éta de ce și-au vĕrsatŭ ei sângele pentru Némțŭ?! Asta e mulțămita acum!

Putemŭ decĭ afirmá, că amărăciunea acestei amăgirĭ a provocatŭ pasivitatea, ce e îndreptată contra Némțului.

O asemenea politică e împreunată cu jertfe marĭ, urmările unei asemenea politice potŭ aduce cu sine perirea unui poporŭ.

Ne ar placé multŭ décă pasiviștii ne-ar spune pe fața, că pentru ce sunt ei pasiviștĭ; și că Maghiarulŭ de ce felŭ de drepturĭ a despoiatŭ națiunea?

De doritŭ multŭ pótŭ dorí o grămadă (csoport) de ómenĭ, pentru că unuia îĭ vine aminte una, altuia alta, de aceea noi nu-i întrebămŭ, că ce ar dorí acei ómenĭ, ci sĕ ne dovedéscă, pentru ce e Ungurulŭ tiranŭ? de ce drepturĭ a despoiatŭ Ungurulŭ națiunea română (román nátio), că sĕ fie silițĭ (Românii) sĕ pășéscă pe tĕrĕmulŭ de nimicŭ alŭ păsivității?

Protocolulŭ

conferinței alegĕtorilorŭ românĭ din comitatulŭ Turda-Arieșŭ ținută în Turda la 29 Marțiu 1884, fiindu de față preste o sută de alegĕtorĭ românĭ.

1. Președintele Clubului alegĕtorilorŭ românĭ din comitatulŭ Turda-Arieșu, ca convocătoriu alŭ conferinței, arătându pe scurtŭ, că scopulŭ conferinței este: ca sĕ se organiseze pentru unŭ nou periodŭ electoralŭ, rógă conferința sĕ se constitue și sĕ procédă la pertractarea obiectelorŭ puse la ordinea dilei.

Se alege prin aclamațiune: președinte Dr. Ioanŭ Rațiu și de notariu Ioanŭ Mesaroșiu.

2. Președintele cetesce obiectele puse la ordinea dilei, și consultă conferința, care din acelea sĕ se pună mai ântăiu la desbatere, în urma căreia domnulŭ Protopopŭ Iacobŭ Lugoșianŭ face următorea propunere:

„Alegĕtorii românĭ din comitatulŭ Turda-Arieșŭ pre basa programei universalității partidei națiunale române din Transilvania și Ungaria, care programă s'a statoritŭ în conferința generală dela 12 — 14 Maiu 1881 se organiséză pentru noulŭ periodŭ electoralŭ parlamentarŭ, ce se apropiă, spre a procede solidarĭ, în cestiunea alegerilorŭ dietale iminente, și spre susținerea programei sale naționale amintite dela 1881.

Domnulŭ Protopopŭ Nicolau Solomonŭ: fiindŭ că conclusele conferinței generale, ce se va țîné în Sibiiu nu se potŭ sci, și în programa sciută se póte face óre-care schimbare, la propunerea de mai susŭ face unŭ aditamentŭ sĕ se priméscă propunerea cu: eventualŭ și a schimbărilorŭ, ce s'ar face în conferința generală."

Acéstă propunere a d-lui Protopopŭ Iacobŭ Lugoșianŭ, cu aditamentulŭ făcutŭ de d-lŭ Protopŭ Nicolau Solomonŭ se primesce cu mare entusiasmŭ în unanimitate.

3. Venindŭ la ordinea dilei alegerea comitetului centralŭ esecutivŭ — D-nulŭ Protopopŭ Iacobŭ Lugoșianŭ face următórea propunere:

„Spre esecutarea programei primite alegĕtorii românĭ din comitatulŭ Turda-Arieșŭ constituescŭ unŭ comitetŭ centralŭ de 12 membri din gremiulŭ sĕu pentru întregŭ comitatulŭ cu reședința în Turda, și în fiecare cercŭ electoralŭ câte unŭ sub-comitetŭ celŭ puținŭ din câte 6 membri cu reședința, unde vorŭ decide éle, care comitetŭ centralŭ și sub-comitete voru stăruĭ și usá de tóte mijlócele permise prin legea esistentă spre realisarea programei partidei naționale.

La acésta propunere D-lŭ Protopopŭ Nicolau Solomonu observă, că cuvĕntulŭ „constituiescu", nu este potrivitŭ pentru aceea în loculŭ aceluia sĕ se pună cuvĕntulŭ „esmitŭ." —

Acéstă propunere s'a primitŭ de către conferință cu unanimitate, cu acea modificare, ca în locŭ de cuvĕntulŭ „constituiescŭ" sĕ se pună „esmitŭ", — și așa se alegŭ în comitetulŭ centralŭ esecutivŭ prin aclamațiune din Turda: Dr. Ioanŭ Rațiu, Protop. Iacobŭ Lugoșianu, Ioanŭ Rațiu l. Andreiu, Preotulŭ Vasiliu Bologa, Docentele Alecsandru Gaia, Preotulŭ Alecsandru P. Romanțianu, Advocatulŭ Ioanŭ Mesaroșiu, Nicolau Tămașiu preotŭ în Grindŭ, Parteniu Rațiu din Turda, Ioanŭ Molnár proprietariŭ din Silivașiu, Georgiu Poruțiu, proprietar. Pusta Cianu, Georgiu Suciu, preotŭ, Ghirișiu.

4. Cu privire la alegerea sub-comitetelorŭ pentru fiecare cercŭ electoralŭ, presidiulŭ este rogatŭ din partea adunărei pentru suspinderea ședinței pre 10 minute spre a se consultá în privința persónelorŭ.

In urma acestei dorinȷe ședința s'a suspendatŭ pe 10 minute.

Redeschidĕndu-se ședință după o scurtă consultare protopopulŭ Petru Vlassa presentéză catalogulŭ acelorŭ persóne pentru tóte subcomitetele, carĭ ar fi de a se alege.

Acésta propunere primindu-se — prin aclamațiune s'a alesŭ în subcomitetulŭ cercului Turda: Ioanŭ Molnár, proprietariu mare în Silvașiu; Stefanŭ Hossŭ, preotŭ în Silvașiu; Petru Vlassa preotŭ și protop. în Indolu; Ioanŭ Bordanu preotŭ, Hasimasiu, Simeonŭ Mihaiu, Jaia Corpodeanu, preotŭ, Filea super., Iosifu Școlca. Pentru cerculŭ Vințului de susŭ: Simeonŭ Popu, protop. în Mahaciu, Petru Iacobescŭ, preotŭ, Vereșmortu, Georgiu Szabo, Beneaminŭ

Popu, protop., Uióra, Ioanŭ Popu, preotŭ, Decea, Georgiu Suciu, preotŭ, Ghirișiu.—Pentru cerculŭ Ludoșiului: Nicolau Solomonu, protop., Ludoșiu, Vasiliu Maierŭ, prot. Chimitelnicu, Teodorŭ Tathu, preotŭ, Sângerŭ, Ioanŭ Moldovanu, preotŭ Bogata, Ioanŭ Szengeli, Lechința, Ioanŭ Albonu, Velchieriu. Vasiliu Muntenescu, Dateșŭ, Ioanŭ Catona, Dateșŭ, Alecsandru Mezei, Beiu, Ioanŭ Vescanu, Agribiciu, N. Hodoșŭ, Iclandu mare. Conferința în considerare, că și în periodulŭ trecutŭ a alesŭ numai pentru trei cercurĭ electorale, și ca alegĕtorii din cerculŭ Trascăului din causa prea marei depărtărĭ n'au pututŭ participá la acéstă conferință în numĕrŭ suficientŭ, pentru cerculŭ Trascău n'a alesŭ nicĭ membrii subcomitetului, nicĭ delegațĭ la conferința din Sibiiu, ci a reservetŭ dreptulŭ de a-șĭ alege dênșii.

5. Fiindŭ la ordinea ḑilei alegerea delegațilorŭ pentru conferința generală, ce se va ținé în Sibiiu; Notariulŭ cetesce scrisórea comitetului permanentŭ electoralŭ din Sibiiu adresată clubului nostru și referitóre la alegerea delegațilorŭ pentru conferința generală din Sibiiu, care se va ținé în scurtŭ tempŭ.

Se iea spre placută sciență.

6. Se purcede după acea la alegerea delegațilorŭ pentru conferința generală din Sibiiu,

S'au alesŭ cu aclamațiune de delegațĭ pentru cerculŭ Turdei: D-lŭ Georgiu Barițiu, Redactorŭ observ. în Sibiiu și Dr. Ioanŭ Rațiu, advecatŭ în Turdă. Pentru cerculŭ Vințului de susŭ: D. Ioanŭ Molnár proprietariŭ Silivașŭ, Petru Iacobescu, preotŭ în Vereșmortŭ. Pentru cerculŭ Ludoșiului: D-lŭ protop. Nicolau Sol-omon, Ludoșŭ, Nicolau Tămasiu preotŭ în Grindŭ șĭ proprietariu.

7. Urmândŭ verificarea protocolului.

Pentru verificarea protocolului s'a alesu: D. Iacobŭ Lugoșianŭ, Alecsandru R. Ramonțianu și Parteniu Rațiu.

Totŭ unadată Presidiulŭ este încredințatŭ de a estrădá credenționalele membrilorŭ aleșĭ pentru conferința generală din Sibiiu.

Ne mai fiindŭ alte obiecte la ordinea ḑilei președintele închide ședința mulțămindŭ alĕgĕtorilorŭ pentru zelulŭ, cu care au îmbrățoșiatŭ și astădată causa națională și au primitŭ de basă a lucrărilorŭ pe venitoriŭ programa partidei naționale statorită la 1881 în conferința generală din Sibiiu.

Datum ut supra.

Dr. Ioanŭ Rațiu m. p. **Ioanŭ Mesaroșiu** m. p.

Să verificatŭ. — Turda 31/3 1884.

Iacobu Lugoșianu m. p. **Parteniu Rațiu** m. p.

Alecsandru P. Romanțianu m. p.

Câmpenĭ în 6 Aprile 1884.

Onorabile D-le Redactorŭ! Fiindŭ-că în conferința alegĕtorilorŭ românĭ ținută în Turda sub președinta domnului Dr. Rațiu — convocată altcum pentru întregŭ comitatulŭ Turda-Arieșiu — în privința constituirei clubului electoralŭ în cerculŭ de alegere alŭ Trăscăului nu s'a dispusŭ nimicŭ, și ca și acestŭ cercŭ sĕ pótă fi representatŭ legalminte la conferința generală, ce are sĕ se conchieme în ințelegere cu alegĕtorii acestui cercŭ amŭ hotărîtŭ a convocá adunarea, respective întrunirea alegĕtorilorŭ pe ḑiua de **18 Aprile** a. c. în Câmpenĭ. Te rogŭ sĕ binevoiescĭ a dá locŭ în colónele prețuitei „Gazete" urmĕtoriului

Anunciu.

Alegĕtorii românĭ din cerculŭ de alegere alŭ Trăscăului prin acéstă sunt învitațĭ a se într'uní pe ḑiua de 18 Aprile 1884 în Câmpenĭ la o conferință prealabilă pentru constituirea clubului electoralŭ din acestŭ cercŭ și pentru alegerea delegațilorŭ la conferința generală, ce se va conchiamá de comitetulŭ esecutivŭ electoralŭ ales în Sibiiu în anulŭ 1881 în privința stabilerei ținutei alegĕtorilorŭ la alegerile dietale viitóre.

Conferința se va ținé în casele subscrisului.

Câmpenĭ în 6 Aprile 1884.

Gerasimŭ Candrea,
advocatŭ.

Convocare.

In ințelesulŭ apelului onorabilului comitetŭ electoralŭ permanentŭ alŭ partidei naționale române din Sibiiu ddto 24 Marte a. c. câtŭ și pe basa decisiunei conferinței alegĕtorilorŭ românĭ aparținĕtorĭ partidei nóstre naționale române din întregŭ comitatulŭ Huniadórei ținută în Deva la 21 Marte a. c. am onórea a învitá pe toțĭ alegĕtorii românĭ din cerculŭ de alegere „Orăștia" la o conferință electorală, care se va ținé Sâmbătă **în 12 Aprile 1884 st. n. la 2 óre post merediane în Orăștiă în hotelulŭ „Stefan Széchényi."**

In deosebĭ sunt rogațĭ toțĭ D-nii notarĭ, preoțĭ, învĕțătorĭ, primarii comunalĭ, cu unŭ cuvêntŭ toțĭ inteligenții românĭ din orașulŭ și cerculŭ de alegere Orăștia nu numai sĕ se înfățișeze, dér a îndemná și pe alțĭ alegĕtorĭ se participe în numĕrŭ câtŭ se póte de mare la proiectata adunare electorală.

Programa conferinței: 1. Constituirea subcomitetului electoralŭ. 2. Alegerea a 2 séu trei membri în clubulŭ electoralŭ centralŭ din Deva. 3. Alegerea a doi delegațĭ la conferința generală a partidei nóstre naționale din Sibiiu. 4. Desbaterea altorŭ propunerĭ față de alegerile viitóre.

Orăștiă, în 30 Marte 1884.

Samuilŭ Popu,
advocatŭ.

Dreptulŭ limbilorŭ în staturĭ cu naționalitate micstă.

(Urmare.)

Elveția.

Décă este undeva egala îndreptățire a limbilorŭ faptŭ îndeplinitŭ și nealterabilŭ, apoi acésta este în Elveția. La unŭ poporŭ, a cărui consciință de dreptŭ și a cărui iubire de libertate este așa de tare desvoltată, ca la celŭ elvețianŭ, n'a pututŭ prînde rădĕcinĭ ideea jignirii drepturilorŭ limbilorŭ, care nu însemnéză nimica alta decâtŭ restrîngerea libertății naționale. Și astfelŭ se ivesce în istoria Elveției memorabila aparițiune, că cu tóte că în acéstă țéră locuescŭ lângă olaltă trei deosebite naționalitățĭ, chiar pe timpulŭ resbelelorŭ reformațiunei, cândŭ într'alte locurĭ s'a aprinsŭ făclia discordiei naționale prin fanatismulŭ religiosŭ, totușĭ nicĭ-odată n'a ajunsŭ lucrulŭ pănă la o luptă între naționalitățĭ. Escepțiune face numai cantonulŭ Grigioni (Graubündten), care a trebuitŭ sĕ plătéscă împilarea națională a Veltlinului*), ce a fostŭ ruptŭ la anulŭ 1521 dela ducatulŭ Milanului, cu pierderea acestei mice provincie în anulŭ 1797 prin Napoleonŭ I.

Abstrăgêndŭ dela acéstă singuratică episodă istorică, pacea înternă a țĕrei nu s'a turburatŭ de felŭ nicĭ mai înainte de aceea, nicĭ după aceea. Firesce că pentru aprețiarea relațiunilorŭ limbistice în Elveția avemŭ a luá în considerațiune unŭ șirŭ de momente favorabile, carĭ în alte staturĭ cu naționalitate micstă din Europa lipsescŭ séu în parte séu de totŭ. Mai 'nainte de tóte lipsesce mĕrulŭ de cértă alŭ limbei statului, pentru că în virtutea constituțiunii federative a țĕrei comunicarea autoritățilorŭ cantonale cu cele centrale e fórte slabă (mediocră) și de aceea lipsa unei limbe centrale e cu atâta mai nesêmțită, cu câtŭ limbile celorŭ trei naționalitățĭ principale, carĭ locuescŭ în Elveția — Germanĭ, Francesĭ și Italianĭ — ca limbĭ marĭ culturale potŭ pretinde necontestabilŭ acelașĭ rangŭ. Mai departe și difilcutățile naționale se împuținară în modŭ esențialŭ prin aceea, că în cea mai mare parte a Elveției teritoriile limbilorŭ sunt fórte bine demarcate prin frontierele cantonale; căcĭ din cele douĕ-ḑecĭ și douĕ de cantóne patru-spre-ḑece sunt purŭ germane, trei cantóne*) aprópe esclusivŭ francese, unŭ cantonŭ (Tessin)**) are poporațiune aprópe curatŭ italiană și numai patru cantóne***) au poporațiune micstă. Celŭ mai însemnatŭ factorŭ pentru susținerea păcii naționale însĕ este spiritulŭ publicŭ, care nu este de felŭ aplecatŭ la jalusii ridicule. Fără de acésta s'ar aflá de bună séma și în Elveția destulă materiă esplosibilă, maioritățile naționale din cantónele cu naționalitate micstă ar puté căutá sĕ eserceze o presiune asupra minoritățilorŭ, și în fine Germanii ar puté, provocându-se la preponderanța lorŭ numerică (din cele vr'o $2^1/_2$ milióne de suflete, ce numĕră poporațiunea Elveței, sunt aprópe 70 de procente Germanĭ și numai cam 23 de procente Francesĭ, cam $5^1/_2$ procente Italianĭ și $1^1/_2$ procente Ladinĭ), năsuí după o preponderanță politică. Cu tótă autonomia cantonală cea fórte întinsă sêmțementulŭ de comunitate politică la poporulŭ elvețianŭ este așa de desvoltatŭ și așa de tare s'a prefăcutŭ respectulŭ de dreptŭ în carne și în sânge, încâtŭ egala îndreptățire a limbilorŭ ca o stare de sine ințelésă, ce n'are trebuință de o minuțiósă codificațiune, mai că se baséză mai multŭ pe dreptulŭ consuetudinalŭ decâtŭ pe o garanță legală, și încâtŭ relațiunile dreptului limbilorŭ din Elveția le-amŭ puté înfățișá pe scurtŭ în propositiunea sumară: „Elveția acórdă naționalitățilorŭ sale deplină egală îndreptățire a limbilorŭ."

Intr'adeverŭ că suprema lege a limbilorŭ constitutiunii confederative revĕḑute, articululŭ 110 din 30 Maiu 1874 (în consonanță cu articululŭ 109 alŭ constituțiunii confederative din anulŭ 1848), forméză numai o parafrasă a principiului de susŭ. Acelŭ articulŭ sună așa: „Cele trei limbĭ principale*) ale Elveției, limba germană, francesă și italiană, sunt limbĭ naționale ale confederațiunii." Urmările practice ale articulului 116 sunt: 1. Tóte legile, ordonanțele și conclusele autoritățilorŭ confederațiunii trebuescŭ a se tipărí în tustrele limbile, proiectele de legĭ însĕ și rapórtele comisiunilorŭ celŭ puținŭ în limba germană și francesă. 2. Deputații și consiliarii legislatori se potŭ folosí după placulŭ lorŭ de una séu de altă limbă națională. Formula de jurămentŭ li se cetesce în tustrele limbile. 3. Pentru desbaterile ambelorŭ consilii*) se țînŭ traducĕtorĭ, carĭ traducŭ din germană în francesa și vice-versa.

Regulamentulŭ consiliului confederativŭ conține în acéstă privință următórele dispositiunĭ (articululŭ 25): „La protocolŭ se adauge o traducere." (Articululŭ 27.) „Tóte propunerile făcute într'una din cele trei limbĭ naționale se comunică dietei (adunării) în limba germană și francesă. Regulamentulŭ consiliului naționalŭ merge mai departe, căcĭ în articululŭ 29 prescrie: „De câte-orĭ unŭ membru cere espresŭ, are sĕ se traducă cuprinsulŭ esențialŭ alŭ unei cuvêntărĭ."

(Va urmá.)

---

*) Veltlinŭ séu Valtelinŭ (Val Tellina) cuprinde cele trei peisage Chiavena, Val-Tellina și Bormio. La 10 Octocre 1797 a fostŭ încorporatŭ de Bonaparte cu republica-cisalpină, la anulŭ 1859 a căḑutŭ cu Lombardia la Sardinia și forméză acuma provincia italiană Sandrio.

*) Mai numai francese sunt cantónnle: Geneva, Vaudŭ (Waadt) și Castelnou (Neufchatel). In cestŭ din urmă locuesce și unŭ numĕrŭ considerabilŭ de Germanĭ.

**) In Cantonulŭ Tesinŭ se află Germanii și Francesii în numĕrŭ așa de micŭ, încâtŭ nicĭ că se mai consideră.

***) Cu populațiune micstă sunt cantónele: Berna, Friburgia, Galesia și Grigioni. In cele d'ântâi trei cantóne viețuescŭ Germanĭ și Francesĭ, și adecă Germanii forméză maioritatea poporațiunii în Berna și Francesii în Friburgia și Galesia. In cantonulŭ Grigioni locuescŭ Germanĭ, Românĭ (Ladinĭ) și Italianĭ. Cei din urmă se află aci în numĕrŭ fórte micŭ, pe cândŭ poporațiunea germană e cea mai numerósă. După acésta urméză în privința numĕrului Ladinii, a cărorŭ limbă ca o ramură a limbei rhăto-romane, care se află în apunere, n'are mai nicĭ-o literatură și se mai vorbesce numai în cantonulŭ Grigioni și într'o parte a Tirolului.

*) Blumer („Handbuch des schweizerischen Bundesstaatsrechts", II. p. 104) observă relativŭ la comentarea cuvêntului „limbĭ principale", că acelŭ cuvêntŭ, resp. terminŭ s'a întrebuințatŭ numai cu privire la idiomulŭ rhăto-romanŭ, fiindŭ că acesta din causa inferiorității sale limbistice și din causa numĕrului de totŭ micŭ alŭ Ladinilorŭ n'a pututŭ fi consideratŭ de confederațiune și afară de acésta considerarea lui se mai îngreunéză și prin aceea, că elŭ se ramifică în douĕ dialecte.

*) Dieta federativă constă (după articululŭ 71 alŭ constituțiunii confederative): a) din consiliulŭ naționalŭ; b) din consiliulŭ federalŭ. Consiliulŭ naționalŭ (articululŭ 72) se forméză din ablegațĭ ai poporului elvețianŭ. Pentru 20.000 de suflete se alege unŭ deputatŭ. Consiliulŭ federalŭ (articulŭ 80) constă din 44 de ablegațĭ ai cantónelorŭ. Fiecare cantonŭ alege câte 2 ablegațĭ.

Arderea palatului Universității în Bucuresci.

Scirea funestă, care se respândise Sâmbătă prin Brașovŭ s'a adeveritŭ. Sâmbătă diminéța palatulŭ universității era în flăcărĭ. Eată ce scrie despre acésta nenorocire „Telegraphulŭ":

„Foculŭ a provenitŭ de la unŭ coșŭ (hornŭ, urloiŭ) dela soba din cancelaria școlei de bele-arte, unde

dormiă îngrijitorulŭ acelei şcolĭ. Se ḑice, că mai de vreme se aprinsese acestŭ coşŭ şi îngrijitorulŭ isbutise sĕ-lŭ stingă din casă, fără a anunţă pe nimenĭ. Se vede înse, că elŭ n'a fostŭ bine stinsŭ şi a arsŭ înfundatŭ. Ingrijitorulŭ n'a fostŭ găsitŭ în cancelăriă, care eră închisă cu cheia, cândŭ sosiră ómenii poliţiei. Din norocire sau pututŭ scăpă Pinacoteca, museele de sciinţe naturale, de antichitățĭ, ale căroră obiecte au fostŭ scóse d: soldaţĭ şi depuse în jurulŭ statuei lui Mihaiŭ Vitézulŭ. Totŭ aci s'au depusŭ şi archiva şi bibliotecele Senatului, bibliotecele Academiei şi ale Societăţii Geografice.

A arsŭ însĕ biblioteca şi sala museului de botanică. Tótă Flora Românici, diferite colecte cumpĕrate şi schimbate de pe la museele din străinătate precum şi instrumentele, cu carĭ se face cursulŭ de botanică au fostŭ distruse de flacărĭ. D. dr. Brânză, care priviă, cu lacrimile în ochĭ, la acéstă nenorocire este în adevĕrŭ de plânsŭ. Pe lângă că i s'au arsŭ colecţiunile sale, cărţile şi instrumentele pe carĭ le împrumutase, instalându-le în laboratoriile şi bibliotecă Botanicei, apoi o muncă de 15 anĭ a fostŭ distrusă numai în câte-va momente. M. S. Regele, care a sositŭ pe la 9 óre diminéţă la faţa locului, s'a interesatŭ sĕ afle, décă averea ţĕrei, cuprinsă în acestŭ edificiu a pututŭ fi scăpată. Ea a scăpatŭ de flacărĭ mai multŭ de câtŭ se credea, dér câtŭ timpŭ şi câte sume marĭ şi chiar sacrificii nu vorŭ necesită spre a se ajunge la starea de mai nainte. Tóte bibliotecele şi actele Senatului sunt amestecate şi zăpăcite; se sustine chiar, că s'au găsitŭ indiviḑi miserabilĭ, carĭ, profitândŭ de momentŭ, au mersŭ cu perversitatea lorŭ până acolo, în câtŭ au sustrasŭ séu au căutatŭ sĕ sustragă acte şi obiecte micĭ din museulŭ de antichitățĭ. Asemenea ómenĭ perverşĭ ar trebui pedepsiţĭ cu tótă asprimea legiloru, pentru ei orĭ ce indulgenţă ar fi o crimă.

Până acum, scrie „Romanulŭ" de Marţi, nu s'a pututŭ încă află cu siguranţă, ce anume obiecte sau perdutŭ cu ocasiunea incendiului palatului Universităţii. E mai presusŭ de îndoială însĕ, că multe documente d'ale Academiei române, precum şi monete d'ale museului de antichitățĭ, s'au rătăcitŭ. Cândŭ s'au aşeḑatŭ din noŭ colecţiunile Academiei române în vechiulŭ lorŭ localŭ, s'au găsitŭ printre dênsele multe documente din arhiva Senatului precum şi mai multe cutii cu monete d'ale museului de antichităţi; acestea ne face se credemŭ, că multe obiecte trebue se fi perdutŭ pe timpulŭ, cândŭ se transportau dintr'unŭ locŭ într'altulŭ.

Totŭ în „Românulŭ" cetimŭ: Erbariulŭ d-lui Brânḑă, care eră adusŭ şi aşeḑatŭ numai de câte-va ḑile în localulŭ museului de sciinţe naturale, şi care represintă o muncă neîntreruptă de aprópe duoĕ-ḑecĭ de ani, a arsŭ cu desevêrşire împreună c'o parte din biblioteca museului, care cuprindea lucrărĭ de mare însemnătate, privitóre la sciinţele naturale. — Colecţiunile museului de antichităţi au începutŭ a se aşeḑă în localulŭ Creditului funciarŭ ruralŭ. Pênă acum nu s'a pututŭ constată nicĭ o perdere în colecţiunile museului, carĭ au fost păzite cu cea mai mare îngrijire. Scóla de frumóse-arte a suferitŭ câte-va perderĭ; mai multe tablourĭ şi vr'o câteva mulagiurĭ de statui au fost deteriorate. Galeria de tablourĭ şi colecţiunile museului de sciinţe naturale au fost mai norocóse; până acum nu s'a pututŭ constată nicĭ o lipsă în colecţiunile lorŭ. Pe de altă parte, colecţiunile Academiei române, care ocupau aripă stânga a palatului universităţii şi care de asemene pentru unŭ momentŭ au fost duse la Eforie şi la Colţea, au şi începutŭ a fi aşeḑate din nou în localulŭ, pe care-lŭ ocupau mai înainte. Şi acĭ nu s'a constatatŭ încă nicĭ o perdere; cu tóte acestea multe documente, se ḑice, că au fost deteriorate din causa trecerii lorŭ prin multe mânĭ. Biblioteca centrală, din care, după cum am spusŭ, nu s'a scosŭ nimicŭ în totŭ timpulŭ câtŭ a ţinutŭ foculŭ, n'a suferitŭ cea mai mică perdere, aripa în care dênsa e înstalată fiindŭ cu totulŭ cruţată de incendiu.

D. locot. N. Niculescu, care s'a distinsŭ mai cu deosebire cu ocasiunea incendiului, a fost dusŭ la spitalŭ în urma unei recelĭ seriόse, provenită din causa multei ape turnate asupră'i.

„Naţiunea" publică în capulŭ foii, că în urma arderii palatului Universităţiĭ, toţĭ Românii trebue se pună umĕrulŭ, ca se ridice din cenuşe templulŭ sciinţei şi alŭ luminei. Se se deschidă supt-scripţiunĭ, sĕ se organiseze serbărĭ şi representaţiunĭ teatrale spre a se clădi din nou palatulŭ Universităţii. D. Dimitrie Brătianu se înscrie cu 1000 lei.

Diverse.

(Serată Mendelssohn.) Astăḑi Mercurĭ în 9 Aprile societatea filarmonică din Braşovŭ va dá în sala redutului orăşânescŭ, séra la 8 óre, unŭ concertŭ cu concursulŭ d-lui profesorŭ Rudolfŭ Lassel şi sub conducerea directorului orchestrei d. Anton Brandner. Programa constă din 6 puncte, totŭ numai piese alese compuse de F. Mendelssohn-Bartholdy.

(Impărtăsirĭ din partea camerei comerciale şi industriale din Braşovu.) Eforia spitaleloru civile din Bucuresci face cunoscutŭ, că hotelulŭ Caraiman din oraşulŭ Sinaia se închiriază séu împreună cu bucătăria construită din nou, séu separatŭ fiecare dela 1 Iuniŭ 1884. Doritorii se vorŭ adresă la Eforia spitaleloru civile în Bucurescĭ ca să luá deslușirĭ. Licitaţiunea se va ţiné la 5 Maiŭ fiitorŭ. — Conformŭ comunicatului consulatului c. r. din Bucurescĭ s'au declaratŭ la tribunalulŭ comercialŭ de acolo de falite următórele firme: Magasinulŭ de pielăriă Fratelli Ciricleanu la 12 Marţiŭ, comerciantulŭ cu piei Tudorache Stefanŭ la 13 Marţiŭ, brutarulŭ Costea Naum la 1 Marţiu, marchetariulŭ S. Neumann la 16 Marţiŭ, şi proprietariulŭ de tipografiă I. G. Costescu la 20 Marţiu a. c. — „Monitorulŭ oficialŭ" dela 4 (16) Marţiŭ 1884 Nr. 264 conţine publicarea privitóre la furnitură cătră Direcţiunea căilorŭ ferate române a următóreloră obiecte: 250.000 kgr. uleu de măsline, 5000 kgr. sĕu galbenŭ, 10.000 kgr. canepa, 10,000 kgr. câlţĭ de cânepă, 60.000 kgr. bumbacŭ de ştersŭ, nespălatŭ; 1000 kgr. săpunu şi 500 kgr. lumănărĭ de stearinŭ, cu terminulŭ de a înăintă ofertele până la 15 Aprilie 1884 st. n. — Mai departe 3000 tone de cărbunĭ Cardif de predatŭ franco în Galaţĭ; 8000 tone cărbunĭ Cardif de predatŭ franco în Giurgiu, şi 10.000 tóne cărbunĭ din mina Ostrau (Silesia), séu dintr'altă mină de aceeaşĭ calitate, de predatŭ la gara dela Verciorova, cu terminulŭ de a înaintă ofertele până la 3 Maiu 1884; şi în ambele casurĭ este a se depune o cauţiune de 5% procente din valórea materialului. — Condiţiunile furniturii se potŭ vedé la numita Direcţiune generală a căilorŭ ferate române în Bucurescĭ.

(Sciri militare.) Anulŭ acesta ministerulŭ de resbelŭ românŭ este decisŭ a trimite în străinătate pentru studiu: 2 oficerĭ pentru şcóla de statŭ-majorŭ la Turinŭ, 2 oficerĭ pentru şcóla de geodesiă din Viena; 2 oficerĭ pentru şcóla de equitaţiă din Viena; 2 tinerĭ pentru scóla navală la Brest şi 2 tinerĭ pentru scóla navală la Livorno.

(Timbru pe cărţile de jocŭ.) Ḑiarulŭ oficialŭ din România promulgă legea, prin care se stabilesce, că o taxă de 3 lei se va percepe pentru fie-care păreche de cărţĭ de jocŭ, fabricate în ţĕră séu importate. Orĭ-ce persónă, care va pune în comerciu séu care va întrebuinţă cărţĭ de jocŭ, pentru carĭ nu s'a perceputŭ taxa prevĕḑută la art. 19 de mai susŭ, este supusă, pe lângă confiscarea cărţilorŭ, şi la o amendă egală cu de 10 orĭ taxele datorite. Amenda în nicĭ unŭ casŭ nu va fi mai mică de duóĕ sute lei.

Nr. 1163—1883. 1—3

Publicaţiune.

Fiindŭ-că licitaţiunea pentru repararea edificiului comunalŭ brănénŭ ţinută în 12 Iuniu 1883 s'a cassatŭ prin decisulŭ inclitei Comisiuni municipale comitatense din 11 Octobre 1883 sub Nr. 5738 şi s'a ordonatŭ ţinerea unei noue licitaţiunĭ minuende; aşa representanţa comunală din Branulŭ inf. şi sup. în şedinţa ei ţinută în 31 Marte a. c. a determinatŭ ţinerea aceleia pe Marţi în 22 Aprile a. c. la 10 óre antemeridiane în cancelaria subsbrisei primării comunale.

Condiţiunile de licitaţiune, planulŭ de clădire şi preliminariulŭ de spese se potŭ vedé aicĭ în órele oficióse în tóte ḑilele.

Preţulŭ strigărei este 2654 fl. 19 cr. vadiu, de 10%. Oferte în scrisŭ provĕḑute cu timbru de 50 cr. şi cu acestŭ vadiu se potŭ înaintá înainte de începerea licitaţiunei la subscrisa primăriă.

Branŭ în 2 Aprile 1884.

Primăria comunei.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 8 Aprile st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6% 122.—. Rentă de aurŭ 4% 91.80. Rentă de hărtiă 5% 88.60. Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare 141.40. Amortisarea datoricĭ căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emissiune) 95.90. dto (II-a emissiune) 117.50. dto (III-a emissiune 100.40. Bonurĭ rurale ungare 100.75. Bonurĭ cu cl. de sortare 100.25. Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ 100.—. Bonurĭ cu cl. de sortare 100.—. Bonurĭ rurale transilvane 99.75. Bonurĭ croatoslavone 100.—. Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. 98.— Imprumutulŭ cu premiu ung. 116.90. Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului 114.80. Renta de hârtiă austriacă 79.75. Renta de arg. austr. 80.90. Renta de aurŭ austr. 101.35. Losurile din 1860 136.75. Acţiunile băncei austro-ungare 846.—. Act. băncei de creditu ungare 319.25. Act. băncei de creditu austriace 319.80 Argintulu —.— Galbinĭ împĕrătescĭ 5.69. Napoleond'orĭ 9.60½. Mărcĭ 100 împ. germ. 59.25 Londra 10 ₤ sterlinge 121.35.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Tipografia: **Ioanŭ Gött şi fiiŭ Henricŭ.**